

הטרק בן אלף השנים

בימי הביניים הייתה הדרך לסנטיאגו דה קומפוסטלה שבספרד אחד מנתיבי הצליינות העמוסים ביותר. מיליוני אנשים עשו את המסלול כדי לזכות במחילת עוונות. גם כיום זהו מסלול פופולרי - ברגל, ברכב או באופניים. נעמי אבליוביץ' מביאה חוויות מהדרך

טיסה ישירה מנתב"ג לברצלונה ועוד טיטס קונקשן מביאות אותנו לסן סבסטיאן ואל הקמינו (הדרך, בספרדית) - אחד ממסלולי ההליכה הכי פופולריים באירופה, הדרך לעיר סנטיאגו דה קומפוסטלה. כבר יותר מאלף שנה צליינים עושים את המסע הקשה מביתם לקברו של אחד מ-12 השליחים של ישו בעיירה הקטנה שבגליסיה, בצפון מערב ספרד. בשנות השיא - המאות ה-13 וה-14 - עשו את המסלול הזה כחצי מיליון אנשים בשנה, וזאת בעידן שאוכלוסיית אירופה כולה מנתה לא יותר מכ-60 מיליון נפש, ובתקופה שבה רוב האנשים נמנעים ולא התרחקו מהכפר שבו נולדו. בימי הביניים כחשבה העלייה לרגל הו לשלישית בחשיבותה אחרי ירושלים ורומא, והאמינו שהשלמתה מבטיחה את קיצור ההשגות בכור המצרף שבגיהנום.

לצעוד בדרך הצדפה

איך התגלגל תלמיד של ישו מארץ הקודש לספרד? מספרים שאחרי שראשו נכרת בירושלים בשנת 44 לספירה, תלמידיו הביאו אותו לקבורה בצפון-ספרד, שם סערה הפכה את האונייה וגופתו אבדה בים. היא נמצאה בנס אחרי שנשחפה ליבשה כשהיא מכוסה בצדפות וסנטיאגו הובא לקבורה.

מי ברגל מי על גלגלים. קל לזהות את הצליינים, בחבורות קטנות ועם תרמיל על הגב

ממראות הדרך. אל קפריצ'ו הוא אחד הבתים הראשונים שגאודי תכנן בעיירת החוף קומיאס

צילומים: נעמי אבליוביץ', רויטרס, Gettyimages ישראל

לאורך הדרך פגשנו צדפות רבות. הן מתנוססות על תיקי הגב הכבדים של צליינים, שקועות באריחים ומצוירות על עצים, שבילים ושלטים

החוצה את ארץ הבסקים בדרך לגליסיה; דרך הכסף ששימשה בעיקר את תושבי אנדלוסיה והדרום; המסלול הפרוטוגוי הבא מפורטוגל, וישנו מסלול ימי בחלקו, שנקרא "הדרך האנגלית", ושימש בעיקר עולי רגל מאנגליה, מאירלנד, מסקנדינביה ומהאריצות הבלטיות. כל המסלולים התאחדו בקטע האחרון, המוביל ליעד, סנטיאגו דה קומפוסטלה.

כבר בימי הביניים נבנו לאורך הנתיב כולו מקומות לינה מדי 25 ק"מ - המרחק הממוצע של יום צעירה. סביבם התפתחו גם בתי אוכל ושווקים, כנסיות, מנזרים ובתי חולים שהפכו לימים לכפרים ולערים. כנפודקים הללו יכלו הצוערים לאכול ולישון הינם, באמצעות הצגת מסמך המעיד שהם בירת התרבות האירופית. לכאן מגיעים בעיקר בשביל קו חוף הים והמפרץ הצריר, פסטיבל הסרטים שמתקיים מדי ספטמבר והמטבח הבסקי, ששמו הולך לפניו, ובצדק.

בסן סבסטיאן מטר הכוכבים נוטה ליפול בעיקר על מסעדות, ובאזור נמצא ריכוז המסעדות עם כוכבי מישלן הגבוה ביותר בעולם. אם הזמנתם מקומות מראש וחשבון הבנק מאפשר, צפויה לכם חווית אכילה בלתי נשכחת, אבל דונוסטיה טמנת בחובה גם את הפינצ'וס, ה"טאפאס" של חבל הבסקים, במחיר שווה לכל כיס. אלה הן מנות קטנות, לרוב כריכים פתוחים בגודל ביס, שנועדו ללוות את האלכוהול המקומי, והבסקים העלו אותן לדרגת אמנות של ממש. הן עשויות מחומרי גלם מקומיים

במנזרים, כאכסניות, כנפודקים ובמסעדות דרכים לאורך הדרך, ואותו הם מחתימים בכל צעירה. בסוף המסע, החותמות משמשות כהוכחה שהצליין עבר את המרחק הדרוש והוא ראוי ל"קומפוסטלה" - תעודה הניתנת לעליידי משרד הצליינים בסנטיאגו.

את המסע שלנו אנתנו עושים ברכב ממוג ולא ברגל, כי הזמן קצר והמלאכה מרובה, בנתיב שמשלב נקודות ציון מהמסלול הצרפתי והצפוני גם יחד.

עוד מטר כוכבים

נקודת ההתחלה שלנו היא בסן סבסטיאן, או דונוסטיה בשמה הבסקי, עיירת חוף השוכנת 20 ק"מ מהגבול של ספרד עם צרפת. השנה היא גם משמשת כירת התרבות האירופית. לכאן מגיעים בעיקר בשביל קו חוף הים והמפרץ הצריר, פסטיבל הסרטים שמתקיים מדי ספטמבר והמטבח הבסקי, ששמו הולך לפניו, ובצדק.

בסן סבסטיאן מטר הכוכבים נוטה ליפול בעיקר על מסעדות, ובאזור נמצא ריכוז המסעדות עם כוכבי מישלן הגבוה ביותר בעולם. אם הזמנתם מקומות מראש וחשבון הבנק מאפשר, צפויה לכם חווית אכילה בלתי נשכחת, אבל דונוסטיה טמנת בחובה גם את הפינצ'וס, ה"טאפאס" של חבל הבסקים, במחיר שווה לכל כיס. אלה הן מנות קטנות, לרוב כריכים פתוחים בגודל ביס, שנועדו ללוות את האלכוהול המקומי, והבסקים העלו אותן לדרגת אמנות של ממש. הן עשויות מחומרי גלם מקומיים

הצדפה, סמל הדרך. נעיר ליאון שקועות במדונה צדפות מפליז (מימין) לכיוון העיר העתיקה והקתדרלה מהיפות בספרד

מסביב לעולם

על 23 באוקטובר

לונדון, ספרות וקוקטיילים

שני אירועים לתשומת לבם של הנוסעים ללונדון בימים אלה: שבוע הקוקטיילים, טעימה מסצנת הקוקטיילים החמה של העיר, ופסטיבל הספרות של לונדון, שנותן הצצה לחיי התרבות של העיר, התוססים לא פחות.

שבוע הקוקטיילים נחגג בברים ובמסעדות ובמתחם Cocktail Village מיוחד ובו לא פחות מ-30 נקודות פופ-אפ שמציעות משקאות, וכן לגימת קוקטיילים בכל המקומות שלוקחים חלק בפסטיבל במחיר מופחת של חמש ליש"ט בלבד. כדי להשתתף צריך לקנות צמיד שעולה 10 ליש"ט, המשמש ככרטיס כניסה לאירועים המיוחדים. אפשר לרכוש אותו גם דרך האינטרנט: <https://drinkup.london/cocktailweek>

לצפייה [london/cocktailweek](https://drinkup.london/cocktailweek) בסרטון סרקו את הקוד.

פסטיבל הספרות השנתי חוגג את שנתו העשירית, והוא מאגד סופרים, משוררים ואנשי מילה בתחומים שונים בסדרה של שיחות, הרצאות, סדנאות וקריאה. חיה. האירוע מתקיים ב-Southbank Centre.

שבוע הקוקטיילים: 3-9 באוקטובר
פסטיבל הספרות: 5-14 באוקטובר

ארה"ב, יום קולומבוס

ב-12 באוקטובר 1492 התבצעה טעות הניווט המפורסמת ביותר בהיסטוריה, וכריסטופר קולומבוס הגיע לאמריקה. ב-1970 נקבע יום ב' השני של חודש אוקטובר כיום קולומבוס, חג רשמי. עיקר החגיגות בנוי יורק: תהלוכת ענק של כ-35,000 צועדים בשדרה החמישית, בהם גם משאיות ומופעים, ועוד כמיליון הצופים בהם. בחלק מהמדינות לא מציינים כלל את החג, ובחלקן, קליפורניה למשל, מנשבת ההבנה שלא כל אזרחי ארצות הברית מאושרים במורשת הזו - האינדיאנים, למשל, תושביה המקוריים של היבשת, ולכבודם מציינים החל מ-1992 את "יום העמים הילידים". ביום הזה הם חוגגים את מורשתם בטקסים ובריקודים מסורתיים, וזו הזדמנות להכיר ולחוות מעט מהתרבות והמורשת שלהם.

בשל מוצאו האיטלקי של קולומבוס מציינים ביום זה גם את הקשר האיטלקי-אמריקאי, מה שמוזכר גם להרבה אירועים בגוון איטלקי ולשלל ארוחות מיוחדות במסעדות האיטלקיות. לצפייה בסרטון סרקו את הקוד.

מתי: 10 באוקטובר
איפה: ארה"ב

איטליה, חגיגות ערמונים

הכי סתיו שיש: חגיגות ערמונים בעיירות ובכפרים קטנים, אותנטיים ולא מתוירים. בכפר Vivo d'Orcia (כשעתיים מפריצה) משלבים פטריות פורציני וערמונים קלויים (9-16 אוקטובר). בעיירה מראדי (Marradi) שליד פירנצה חוגגים את פסטיבל הערמונים (Sagra delle Castagne) בדדול: מרק ערמונים, עוגות ערמונים וריבות ערמונים (23-29 באוקטובר). בעיירה Colle di Val d'Elsa חוגגים עם ערמונים ומקנחים בין בוסטרוני החדש של השנה. לצפייה בסרטון סרקו את הקוד.

פורטוגל ליסבון

עלייה לרגל קוליגרית.
הטאפאס הבסקיים (פינצ'וס)
והתמנון בנוסח היריד

צדפות מכל הגדלים, מחזיקי מפתחות ומזכרות מהמסע מייד אין צ'ינה.

את ההתגלות השמימית שלנו, מתברר, נחוה בעוד שעה קלה לא רחוק מכאן, בשוק המקורה של העיר, Mercado de Abastos de Santiago. אנחנו מצטרפים לתור בכניסה לשוק, שם מכינים מעדן מקומי שנקרא pulpo á feira, "תמנון בנוסח היריד": בתוך הבית נחושת ענקית מתבשלים תמנונים שעות ארוכות עד שהם רכים כמו חמאה. תמנון נמשה מהחבית באמצעות קרס, זוג מספריים מפריד ממנו ודוע אחת וזו נגזרת לטבעות עבות על קרש עץ עגול. מעט מלח גס, פפריקה חריפה וזילוף של שמן זית - והארוחה שלנו מוכנה. רק אחרי שחצינו את השוק לדוכן יין סמוך, עם תמנון נוטף שמן משופר על קיסם ביד אחת ויין גליסיאני לבן בשנייה, המסע באמת הגיע לסופו.

כל הדרכים מובילות לסנטיאגו דה קומפוסטלה, ובסופה של הדרך שבה בחרנו, 800 ק"מ, ארבעה ימים, הרבה יין מקומי, מעט ירקות והרבה דברים מטוגנים, אנחנו חוזרים בלי ה"קומפוסטלה" - או קיצור השמות בכור המצרף, אבל עם צדף ביד ושרשרת לחיים, שזורה חוויות וזיכרונות מהדרך.

g@globes.co.il

מידע מעשי

הגעה: אפשר להתחיל את מסלול הקמינו מהרבה מקומות, אבל מקובל להתחיל אותו מאזור הפירינאים בגבול צרפת-ספרד או בעיר מפאלונה. מישראל יש טיסות של חברת איבריה, עם עצירת ביניים במדריד. אפשר גם לטוס לברצלונה ולהמשיך משם ברכב או בטיסת פנים.

תעודת צליין: מינימום ההליכה הנדרשת כדי להיחשב לצליין הוא 100 קילומטר. זו הסיבה שקטע הדרך האחרון לפני העיר סנטיאגו דה קומפוסטלה צפוף מאוד (ויש לכך השפעה על השגת חדרים). משרד הצליינים בגבול צרפת-ספרד נמצא בעיירה בשם Saint Jean Pied de Port. כאן מנפיקים את דרכון הצליינים שאותו מחתימים לאורך הדרך. מקבלים גם מפה עם חלוקה מקובלת למקטעי הליכה.

ישנם ברשת אתרים ופורומים רבים בשפות שונות שמוקדשים לקמינו ומספקים מסלולים, המלצות, טיפים ואף לוחות מודעות לחיפוש פרטנרים לצעידה משותפת. בעברית מומלץ לבדוק באתר "למטייל" וגם באתר ייעודי: המדריך העברי לקמינו דה סנטיאגו, שאף שהוקם לפני שנים אחדות עדיין לא נס ליחו: www.camino.amsterdamski.com

לחדר האורחים, שבו מתאספים בני הבית בשעות הערב ונהנים מאור אחרון.

גם זה סוג של התגלות

אנחנו בדרכינו לליאון, על כביש N621. זהו כביש צר ופתלתל שאורכו 220 ק"מ והוא חוצה את הנקיקים העמוקים והפסגות המושלגות של רכס פיקוס דה אירופה, הפסגות של אירופה.

לאורך ההיסטוריה הייתה ליאון נקודת עצירה חשובה בדרך הצליינים לסנטיאגו. העיר שוקקת סטודנטים וצליינים, ובכל רחבי העיר צדפות מפליז שקועות במדרכה מסמנות את הדרך ללב העיר העתיקה ולקתדרלה מהיפות בספרד. עם רדת השמש, העיר כולה תוססת ושופעת מסעדות, ברים ומקומות בילוי ואי אפשר להגיע לכאן מבלי לנסות את היינות ואת מעדני הבשר המקומיים.

בכל מקום שבו תתיישבו ותזמינו משקה, יופיעו על השולחן נשנושים מפנקים. זה יכול להיות כריך גבינה ומיון, סלט תפוחי אדמה או טוגנים, תלוי בזמן ובמקום. כי כוונת ליאון, מסבירת פנים ומשמחת לבב.

זהו, אנחנו כבר לא רחוקים. 320 ק"מ של עיירות ציוריות, כנסיות ומנזרים מפרידים בינינו לסנטיאגו דה קומפוסטלה, בירת גליסיה והיעד הסופי במסע שלנו. כשאנחנו מגיעים לשם סוף-סוף, אנחנו פוגשים צליינים תשושים, טיילים מרוטים, רוכבי אופניים טרוטים, קבצנים, פיסחים ובעלי מומים - כולם מתרכזים ברחבת הקתדרלה העצומה כשהם נרגשים מעוצמת ההישג ומתעדים את גדולת הרגע בסלפי קבוצתי. אבל אני לא יכולה שלא לחוש צביטה של אכזבה בלראות עוד קתדרלה עתיקה ויפה מוקפת עשרות חנויות ודוכנים שמציעים

נקודת הסיים. לכאן

מתנקזות כל הדרכים: הקתדרלה של סנטיאגו דה קומפוסטלה. למטה: עולי הרגל מצטלמים למזכרת

ברחבה שלפני הקתדרלה אנחנו פוגשים צליינים תשושים, טיילים מרוטים, רוכבי אופניים טרוטים, קבצנים, פיסחים ובעלי מומים - כולם מההישג

וזמינים כמו דגים ופירות ים כבושים או מטוגנים, כבד אוויר, חמוץ משובח, ביצים, גבינות וכל מה שטרי ועונתי. הפינצ'וס לרוב מטוגנים ומלוחים, וככאלה מצמיאים ומעודדים שתייה, מה שהופך את השידוך עם יין הצ'קולי המקומי (txakoli) או הסיידר היבש (sidra) לנפלא במיוחד.

כשעה נסיעה לכיוון מערב על הכביש המהיר, ואנחנו בבילבאו, עיירה שער שנות ה-90 הייתה ידועה בעיקר כאזור עתיר מפעלים ותעשייה כבדה. לווייתן טיטניום ענק נגלה לפנינו בשיא הדרו, או אולי זו אוניית מפרשים שנסחפה אל גדת הנהר ונחנטה בצפיפת מתכת בוהקת. מוזיאון הגוגנהיים, יצירת אמנות בפני עצמה, מחזיק באוסף נפלא של אמנות מודרנית ועכשווית. המוזיאון, שעוצב על ידי האדריכל פרנק גרי ונחנך ב-1997, סימן את תחילתם של תהליכי התחדשות חברתית וכלכלית בבילבאו בדרך לביסוסה כמרכז כלכלי ותרבותי.

ההשקעה הוכתרה כהצלחה וכיום פוקדים את המוזיאון כמיליון מבקרים בשנה, ומאז נוספו לעיר תכשיטים נוספים, פנינים אדריכליות שעליהן חתומים מיטב האדריכלים בעולם, ביניהן גשר זוביזורי של סנטיאגו קלטוראוה, המטרו של נורמן פוסטר, גורד שחקים של סזאר פלי ואוקונה צנטוראוה, מרכז תרבות בעיצובו של פיליפ סטארק. 125 ק"מ מערבית לבילבאו, עזבנו את חבל הבסקים ואנחנו בקנטבריה, שם שוכנת סנטיאגה דל מר (Santillana del mar) או בשמה השני "העיירה בת שלושת השקרים", וזאת מכיוון שהיא לא קדושה (sant), לא שטוחה (llana) ולא על הים (del mar) ובכלל נקראת על שם סנטה יוליאנה שעצמותיה קבורות בכנסייה סמוכה.

זהו כפר ציורי ורדום, ונרמה שמאז ימי הביניים הזמן כאן עומד מלכת. במרחק כמה דקות נסיעה נמצאת מערת אלטמירה. במערה, שהתגלתה ב-1879 אחרי שעמדה בלא מפריע 14,000 שנים, התגלו גם ציורי קיר מופתיים מהתקופה הפליאוליתית שעליהם אמר פיקאסו: "אחרי אלטמירה, כל השאר הוא דקננס", עם מאות ציורים של חזירי בר, שוורים, צבאים, סוסים וביזונים שציורו על התקרה.

במהלך השנים, ריבוי המבקרים במערה גרם לציורים נזק ובעקבותיו נסגרה המערה לציבור והעתק מדויק שלה נבנה בסמוך.

קומיאס (Comillas) היא עיירת חוף ציורית במחוז קנטבריה, ובתחילת המאה ה-20 הפכה פופולרית במיוחד בקרב האצולה הספרדית שהחזיקה כאן בבתי קיץ מפוארים. מקסימו דיאז דה קיחנו, אציל שעשה את הונו מאוצרות הטבע של קולוניות האימפריה הספרדית, הזמין את האדריכל הקאטאלני אנטוניו גאודי לתכנן לו וילת קיץ.

אל קפריצ'ו הוא אחד הבתים הראשונים שגאודי תכנן וכיום הוא פתוח למבקרים. בלב הבית נבנתה חממה עבור הצמחייה הטרופית שהביא איתו דה קיחנו מקובה והבית תוכנן לעקוב אחרי תנועת השמש בהשראת פרח החמניה: מחדרי השינה הפונים למזרח ומקבלים את השמש בכל בוקר ועד